

for havde, er Noget, Ingen mere tror paa. Nu stiller Sagen sig paa en anden Maade. Det, man nu vil med Rævningsinstitutionen, er det, man har udtrykt i den Formel, at man, hvor Noget er sigtet for en større Forbrydelse og altsaa skal dømmes til en større Straf, bør skaffe den Garanti tilstede, at Ingen skal kunne dømmes af Statsmagten, af de retslærde Dommere, med mindre disse kunne overbevise et Antal af gode og uberygtede Mænd af hans Medborgere, dygtige og brave Mænd, om, at han virkelig er skyldig. Det er den Formel, under hvilken man nu udtrykker Rævningsinstitutionens Betydning. Jeg skal dertil sige, at denne Betragtningssmaade har jeg i og for sig ikke Noget imod. Jeg tror virkelig, at, om vi end ikke trænge til denne Garanti, kan det dog være af megen Betydning for de Paagjældende og navnlig være af Betydning med Hensyn til at styrke Folkets og Almenhedens Tro til Dommenes Retfærdighed; men det, jeg egentlig paastaar, er dette, at den Form, under hvilken man har ordnet Sagen ved at dele de retslærde Dommere og Lægmandene i to fra hinanden aldeles adskilte Kollegier, er saa uheldig med Hensyn til Fyldestgjørelsen af det Formaal, hvorpaa det her kommer an, som Noget vel kan være. Jeg har ikke det Mindste imod Lægmands Deltagelse i Strafferetspleien; jeg tror, at der endog kan vindes Fordele derved. Det er ganske vist, at for det Første med Hensyn til Bevispørgsmaalet er det, hvorpaa det kommer an, ikke alene Retfærdigheden, og ikke engang mest Retfærdigheden, men netop en sund Buerbering af samtlige Forhold og Kjendskab til de Livsforhold, der ligge til Grund for Retstrængen, og dette kan godt findes hos Lægmand. Jeg vil endog sige, at det kan være en ikke ringe Fordel i den Overgangstilstand, hvori vi ville komme ved Overgangen fra den bundne Bevissteori, som vi hidtil have haft — som dog ganske vist ikke har været saa bunden, som man i Almindelighed tror, men dog har været mindre fri — til den frie Bevisførelse, at det ikke alene bliver retslærde Dommere, gjennem hvilke det nye System skal indarbejde sig, men at i denne Henseende ogsaa Lægmand faae Leilighed til at gjøre deres Indflydelse gjældende. Jeg tror, at der gjennem en Betydning mellem retslærde Dommere og Lægmand vil fremkomme noget særdeles Godt, men det vil ganske vist være noget vanskeligt for dem, hvis hele Udvikling har dannet sig paa Grundlag af den tidligere Ordning, at kunne med fuldkommen Frihed gaa over til den nye Ordning. Dette spører jo imidlertid ingenlunde til, at man skulde ordne Sagen paa den anførte Maade, men det vilde efter min Mening kun føre til, at Lægmand burde samles med de retslærde Dommere og i Forening med

dem deliberere om Afgjørelsen af de Spørgsmaal, som man kunde overlade til dem, men ikke føre til, at en Dommer sidder og holder en Tale til dem og stiller nogle Spørgsmaal til dem, og at de derpaa marschere bort og i Cirkum deliberere om Sagen og derefter vende tilbage og komme med en Afgjørelse i Form af et Drafsvar uden Grunde, saa at det er umuligt at vide, hvilke Misforstaelfer der har ligget til Grund for Afgjørelsen. Noget Saadant kunde gaa an, saalænge man levede i den Indbildning, hvori man oprindeligt levede, nemlig, at man kunde overlade Rævningsgerne alene Afgjørelsen af, hvad man kaldte det faktiske Spørgsmaal, Bevispørgsmaalet, at det altsaa var muligt at aflæde Sagen alle dens retlige Bestanddele og forelægge Rævningerne et blot faktisk Skema til Afgjørelse. Det var Noget, man ved Overførelsen af Institutionen fra England til Kontinentet troede at kunne gjøre. Man gik ud fra, at Forholdet var saaledes i England, og prøvede paa at oversjøre det. Som bekendt er det slet i den franske Proces, og desfra er det vandret videre. Saalænge man troede dette, saalænge kunde noget Saadant vel gaa an; men nu er man jo kommen til fuldkommen Overbevisning om, at noget Saadant er en praktisk Umulighed, at det praktisk er fuldkommen umuligt saaledes at aflæde Sagen det Retlige og blot forelægge Rævningerne det Faktiske. Det er man jo nu dog nogenlunde enig om. Nogle paastaa endog, at det er det Rigtige og bør saa være, og at det i og for sig stemmer med Rævningsinstitutionens Opgave, og Alle ere enige om, at der ialtsald praktisk ikke kan være Tale om Andet end at forelægge Rævningerne Sagen paa en saadan Maade, at de komme til at afgjøre ikke alene det Spørgsmaal, om Bevis er tilveiebragt for visse Fakta, men ogsaa Spørgsmaalet om Subsummeringen af disse Fakta under en Lov. Spørgsmaalet forelægges jo nu, og skal ogsaa efter dette Udkast forelægges Rævningerne paa den Maade: Hvorvidt er Vedkommende skyldig i den og den Forbrydelse — og saa betegnes Forbrydelsen overensstemmende med Straffeloven. Herved vil det altsaa ses, at Rævningernes Kjendelse kommer til at afgjøre ikke blot det Faktiske, men naturligvis ogsaa den væsentlige Del af det Retlige, nemlig Subsummeringen under Loven. Dette er jo imidlertid Alle enige om, at Rævningerne som saadanne isølge deres Udvikling ere ude af Stand til at afgjøre paa egen Haand; med Hensyn dertil har aldrig noget Menneffe været i den mindste Tvivl. Dette er jo en Operation, der forudsætter en Retfærdighed, et Studium, som de ikke have. De ere altsaa i denne Henseende henviste til at lade sig befære af den retfærdige Dommer, hvis Veiledning det i England altid har